

Quickscan natuuronderzoek

Sloop varkensstallen

Zuideropgaande 158 in

Hollandscheveld

In het kader van de Wet Natuurbescherming - soortenbescherming

Quickscan natuuronderzoek

sloop varkensstallen Zuideropgaande 158

in Hollandscheveld

In het kader van de Wet Natuurbescherming
‘soortenbescherming’

In opdracht van:

Fam. Otten
Zuideropgaande 158
7913 TR Hollandscheveld
Contactpersoon: Dhr. Otten

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN
T 0544-350297
M 06-15904121
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Auteur: Bas Voerman
Collegiale toetsing: Kees Weiland
Veldwerk: Bas Voerman

Datum: april 2019

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Foto voorzijde: Voorzijde van enkele van de te slopen schuren.

Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij Samenwerkingsverband Ecologie:
www.ecochore.nl

INHOUD

INHOUD	3
1. AANLEIDING EN DOEL	4
2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING	5
2.1 Onderzoeksmethodiek	5
2.2 Gebiedsbeschrijving	5
2.3 Geplande werkzaamheden	6
2.4 Volledigheid inventarisatie	6
3. ONDERZOEKSRESULTATEN	7
3.1 Flora	7
3.2 (Broed)vogels	7
3.3 Herpetofauna en vissen	8
3.4 Zoogdieren	8
3.5 Ongewervelden	9
4. TOETSING SOORTENBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING	10
4.1 Algemeen	10
4.2 Flora	10
4.3 (Broed)vogels	10
4.4 Herpetofauna en vissen	11
4.5 Zoogdieren	12
4.6 Ongewervelden	13
5. CONCLUSIE	14
LITERATUUR	15
BIJLAGEN	15
BIJLAGE 2: IMPRESSIE PLANGEBIED	16
BIJLAGE 2: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING	17

1. AANLEIDING EN DOEL

In het kader van de Rood voor Roodregeling is familie Otten voornemens enkele varkensstallen te slopen waardoor de mogelijkheid ontstaat voor de bouw van twee woningen. De locatie is gelegen aan de Zuideropgaande 158 in Hollandscheveld.

Middels de Wet Natuurbescherming wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Als er plannen zijn om bepaalde (ruimtelijke) handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Door het uitvoeren van een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn dat een ontheffing moet worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Dit is in de meeste gevallen de betreffende provincie waarin het project ligt.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Wet Natuurbescherming, is aan Ecochore Natuurtechniek opdracht gegeven voor de uitvoering van een quickscan natuurtoets om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Middels een quickscan wordt een indruk verkregen van de mogelijke waarden van een gebied voor flora en fauna en kan worden beoordeeld of voldoende verspreidingsgegevens van mogelijk aanwezige beschermde dieren en planten voorhanden is of dat nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties van het uitgevoerde quickscan natuuronderzoek.

2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING

Voor het quickscan natuuronderzoek is de locatie op 28 maart 2019 door een medewerker van Ecochore Natuurtechniek bezocht om zo een verwachting uit te kunnen spreken van het voorkomen van, dan wel het gebruik maken door, beschermde dier- en plantsoorten in het gebied, zoals vermeld in de Wet Natuurbescherming, Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en Rode Lijsten.

2.1 Onderzoeksmethodiek

Iedere dier- en plantgroep heeft zijn eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen. Dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel globaal gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna, als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een éénmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het onderzoek zijn de aanwezige ecotopen intensief geïnspecteerd op aanwijzingen van beschermde of Rode lijstgenoteerde flora en fauna.

Als aanvulling op het veldbezoek zijn verspreidingstabellen en verspreidingsatlassen, met waarnemingen van de locatie en directe omgeving, geraadpleegd op het voorkomen van beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten.

Aan de hand van de resultaten van het quickscanonderzoek kan worden aangegeven of nadere inventarisaties gewenst zijn of dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de effecten op aanwezige (beschermde) flora en fauna geen bedreiging opleveren en of ontheffingen in het kader van de Wet Natuurbescherming noodzakelijk zijn.

Bezoekdata	starttijd	weersgesteldheid	Onderzoeker
28-03-2019	dagbezoek	bewolking 8/8, droog, windkracht 1 bf - NW, 11 °C	Bas Voerman

Tabel 1: Bezoekdata en specificaties.

2.2 Gebiedsbeschrijving

De planlocatie is gelegen in het buitengebied van Hollandscheveld, aan de Zuideropgaande 158 in de gemeente Hoogeveen.

Het landschap in de omgeving kenmerkt zich door het vrij open karakter met rechte, smalle verkavelingen. Dit verkavelingspatroon is kenmerkend voor het veenkoloniaal landschap; de gebieden waar in voorgaande eeuwen veen werd gewonnen. De uitgestrekte agrarische percelen kennen een rechte verkaveling met sloten en relatief weinig opgaande beplantingen. Langs de wegen is lokaal laanbeplanting aanwezig met veelal aanplant van zomereik en zwarte els.

Het onderzoek heeft zich met name geconcentreerd op de te slopen varkensstallen op het erf. De woning blijft behouden.

De te amoveren opstallen betreffen een drietal gebouwen. Deze schuren staan geheel aan de westzijde van het bouwblok. De woning is hiervan visueel gescheiden door een tuin met hoge haag. De te slopen gebouwen bestaan gedeeltelijk uit gespouwde stenen muren met golfplaten daken. Een groot deel van schuur nummer 3 (zie figuur 1) is voorzien van houten wanden en windveer betimmering.

Schuur 1 is een leegstaande varkensstal waar de gehele inrichting reeds uit is verwijderd. Schuur 2 is een nog in gebruik zijnde varkensstal met biggen. De middelste schuur betreft een oude varkensstal en is in gebruik als werkplaats.

De ruimte rondom de stallen is gedeeltelijk verhard met klinkers en gedeeltelijke semi-verhard met puin. Ten noorden van stal 2 is een paardenwei aanwezig. Ten zuiden van stal 1 is een grasland met poel die jaarrond watervoerend is.

Opgaand groen is nauwelijks aanwezig. Verspreid staat opslag van boswilg en gewone vlier.

Zie voor gebiedsligging figuur 1 en een gebiedsimpresie bijlage 2.

2.3 Geplande werkzaamheden

De eigenaar is voornemens drie varkensstallen (1, 2 en 3) te slopen, zoals aangegeven in figuur 1. Door de sloop ontstaat de mogelijkheid voor het realiseren van twee nieuwe woningen. Er wordt geen opgaande beplanting geroid.

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als *Ruimtelijke Ingrepen*. Op deze definitie is de afweging in het kader van de Wet Natuurbescherming (hoofdstuk 4) gebaseerd.

2.4 Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is uitgevoerd middels een quickscan. Bij dit type natuuronderzoek wordt aan de hand van feitelijke veldwaarnemingen, literatuur en expert judgement een inschatting gemaakt van de mogelijke ecologische waarden van het gebied voor beschermde soorten planten en dieren. Hierdoor blijft het onderzoek een steekproef en zullen bepaalde soorten en functies niet zijn waargenomen, terwijl ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig kunnen zijn. Voor een compleet beeld kunnen daardoor nadere inventarisaties noodzakelijk zijn.

De verkregen verspreidingsgegevens hebben een bepaalde 'houdbaarheidsdatum' waardoor het gebruik van verspreidingsgegevens aan een maximale gebruikperiode is gebonden. Indien aanwezigheid van beschermde soorten, of schade aan deze soorten, kan worden uitgesloten, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd. Voor zwaar beschermde soorten als bijvoorbeeld vleermuizen en vogels, geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te kunnen gebruiken bij afwegingen voor ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet drastisch is veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Indien hiervan wel sprake is, kan een gedeeltelijke update of volledig nieuw onderzoek noodzakelijk zijn. Deze afweging dient door een ter zake kundig ecooloog of het bevoegd gezag te worden beoordeeld. De voornoemde bruikbaarheidsperiodes kunnen, afhankelijk van de locatie per soort of soortgroep, afwijken. Indien van toepassing wordt dit in deze rapportage nader toegelicht.

Figuur 1. Ligging onderzoeksgebied.
Bron: Google Earth.

Uitsnede:

1. leegstaande varkensstal (sloop)
2. in gebruik zijnde varkensstal (sloop)
3. voormalige varkensstal in gebruik als werkplaats (sloop)
4. woning

3. ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het veldbezoek weergegeven. Ter aanvulling op de onderzoeksresultaten zijn verspreidingsatlassen geraadpleegd voor het kilometerhok: 232-520.

In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en eventuele aanbevelingen beschreven. Voor een toelichting op de Wet Natuurbescherming wordt verwezen naar bijlage 2.

3.1 Flora

In het plangebied zijn weinig verschillende wilde plantensoorten aangetroffen. Een groot deel van het erf is verhard of braakliggend. Door de gebruiksfunctie en het daaraan gerelateerde onderhoud, zijn hier weinig soorten aanwezig.

De aangetroffen wilde vaatplanten zijn alle algemene soorten die kenmerkend zijn voor vrij rijke tot zeer rijke gronden en veelal kenmerkend voor rijke graslanden, pioniersituaties en verstoorde situaties. Het betreft soorten als paarse dovenetel, straatgras, herderstasje, paardenbloem, veldzuring, vogelmuur, gewone melkdistel, gewoon struisgras, ridderzuring, speerdistel, pitrus, grote brandnetel, Engels raaigras, akkerdistel en dergelijke. Daarnaast staat verspreid opslag van gewone vlier en boswilg.

Doordat voor de inventarisatie geen vlakdekkende florakartering is uitgevoerd, zullen niet alle plantensoorten zijn aangetroffen. Binnen het plangebied zijn echter geen beschermde of Rode lijstgenoteerde soorten gevonden. Aan de hand van de opbouw van het plangebied zijn beschermde soorten niet te verwachten.

Literatuur

Verspreidingskaarten van Floron en verspreidingsdatabanken op internet laten geen beschermde soorten zien binnen het kilometerhok waarin het plangebied gelegen is.

3.2 (Broed)vogels

De aanwezige ecotopen op de planlocatie en directe omgeving (bebouwing en agrarisch gebied), bieden potentiële broedgelegenheden voor soorten uit ecologische vogelgroepen van:

- agrarisch gebied
  - bebouwing en overige groepen
- (uit: *broedvogels en beheer* - H. Sierdsema - SOVON)

Tijdens het veldbezoek zijn enkele territoriale vogelsoorten binnen het plangebied en de directe omgeving aangetroffen. Het betreft spreeuw, holenduif, witte kwikstaart en muskuseend. Rondom de woning en op het naburige erf zijn territoriale huismussen waargenomen en op het aangrenzende erf in een boom een eksternest. De huismussen (3 mannetjes) zijn in directe binding met de woningen langs de Zuideropgaande waargenomen. In de nok van schuur 1 zijn sporen van broedgevallen van muskuseenden vastgesteld. Deze eenden broeden jaarlijks onder de nokvorsten. Doordat het dak steeds verder in verval raakt, is veel nestmateriaal in de stal onder de nok aanwezig. Eveneens is vanuit de nok een uitvliegende spreeuw waargenomen dat duidt op een broedgeval. Op schuur 3 is een territoriale witte kwikstaart vastgesteld.

Het beschermingsregime van de groep vogelsoorten is opgedeeld in 5 categorieën waarbij de nestlocaties leidend zijn. In bijlage 2 is een toelichting op de 5 verschillende categorieën en bijhorende soorten beschreven.

Categorie 1-4 soorten

Van soorten uit deze categorieën, zijn alleen waarnemingen van huismussen op het erf rondom de woning en het naastgelegen erf verricht. Het betrof 3 territoriale mannetjes en twee vrouwtjes. De vogels hadden een duidelijke binding met de beide woningen en de omliggende tuinen. Bij de stallen zijn geen waarnemingen van deze soort verricht, al zullen de vogels redelijkerwijs rondom de schuren foeragerend kunnen worden aangetroffen. Er zijn in de schuren geen sporen aangetroffen die duiden op mogelijke (oude) broedlocaties. In de schuren zijn echter wel enkele potentiële broedlocaties voor deze soort aanwezig.

Het erf is in potentie geschikt leefgebied voor kerkuil en steenuil. Voor deze uilensoorten heeft met name schuur 1 in figuur 1 potentieel geschikte roestplaatsen. Aanwezigheid van kerkuil, en in

mindere mate steenuil, is veelal goed in kaart te brengen door aanwezige braakballen, krijtsporen en dergelijke. Er zijn echter van beide soorten geen sporen van aanwezigheid gevonden.

Aanwezigheid van steenuil kan echter door de schuwe leefwijze soms moeilijk zijn vast te stellen. Er is daardoor gericht gezocht naar sporen bij potentieel geschikte broedlocaties. Juist ten tijde van het uitgevoerde veldbezoek zal enige (recente) activiteit waarneembaar moeten zijn doordat deze periode aan het begin van de broedperiode ligt.

Gezien het bovenstaande kan een vaste broedlocatie of rustplaats van zowel kerkuil als steenuil redelijkerwijs worden uitgesloten.

Waarnemingen of sporen en indicaties van aanwezigheid van andere soorten uit deze categorieën zijn niet aangetroffen.

Categorie 5 soorten

Er zijn twee soorten uit categorie 5 aangetroffen: spreeuw en ekster. Daarnaast biedt de locatie potentieel geschikt leefgebied voor soorten als boerenwaluw, koolmees, pimpelmees en zwarte roodstaart. Ondanks dat van deze soorten geen sporen van nestlocaties zijn aangetroffen kunnen in een volgend broedseizoen deze soorten een territorium bezetten binnen het plangebied.

Literatuur

De atlas van Nederlandse broedvogels laat in het kilometerhok waarbinnen het plangebied ligt een groot aantal algemene broedvogels zien. Hierbij zijn ook enkele categorie 1-4 soorten als huismus, kerkuil, steenuil en buizerd.

3.3 Herpetofauna en vissen

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen verricht van soorten uit deze groepen. Voor beschermde reptielen en vissen ontbreekt het aan geschikt leefgebied en voortplantingshabitat binnen de strikte begrenzing van het plangebied.

Amfibieën

Langs de kavelgrenzen en in de directe omgeving liggen sloten die (in delen van) het jaar watervoerend zijn. Ook ligt op het perceel naast schuur 1 een poel die jaarrond watervoerend is. Deze elementen kunnen in het voorjaar als voortplantingsbiotoop door enkele algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander gebruikt worden. Hierdoor kunnen zwervende dieren binnen het plangebied niet worden uitgesloten. Populaties van strikt beschermde soorten zijn niet op dispersieafstand bekend geworden. De omringende watervoerende elementen zijn matig tot nauwelijks geschikt voor strikt beschermde soorten.

Literatuur

De verspreidingskaarten van RAVON (*Reptielen, Amfibieën en Vissenonderzoek Nederland*) laten enkele beschermde soorten amfibieën in het kilometerhok, en direct aangrenzende hokken, zien waarbinnen het plangebied gelegen is. Het betreft licht beschermde soorten als kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker. Er zijn van omliggende atlasblokken waarnemingen bekend van de strikter beschermde levendbarende hagedis. Deze waarnemingen liggen echter niet binnen de voor deze soort gehanteerde dispersieafstanden van 2 kilometer. Daarnaast betreffen het oude waarnemingen van vóór 2000.

3.4 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn enkele uitwerpselen gevonden van bruine rat. Overige sporen van zoogdieren zijn niet gevonden.

De planlocatie, en de directe zone hier omheen, biedt enkele algemene zoogdiersoorten een potentieel geschikt leefgebied. Hierbij moet met name gedacht worden aan soorten als: ware muizen, woelmuizen, spitsmuizen, egel, mol, konijn, haas en kleine marterachtigen als ook de strikter beschermde soorten steenmarter, das en eekhoorn.

Van de kleine marterachtigen zijn geen sporen aangetroffen die duiden op verblijfplaatsen. Aanwezigheid is echter niet uit te sluiten.

Van de strikter beschermde soorten zijn geen verblijfplaatsen of indicaties van aanwezigheid aangetroffen. Van de das is geen burcht binnen het plangebied aanwezig en van eekhoorn zijn geen boomnesten gevonden.

Voor steenmarter is het gebied potentieel geschikt leefgebied. De schuren bieden in potentie geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen. Binnen het gehele terrein en in de schuren zijn echter geen sporen als prenten, knaagschade, uitwerpselen, prooiresten en latrines aangetroffen die kunnen duiden op aanwezigheid van deze soort. Een vaste verblijfplaats kan daardoor momenteel worden uitgesloten. Zwervende dieren kunnen echter wel binnen het plangebied worden waargenomen.

Literatuur

De zoogdieratlas.nl bezit enkele meldingen van Nationaal beschermde (niet vrijgestelde) soorten conform artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Er zijn binnen het kilometerhok geen verspreidingsgegevens bekend geworden van soorten vermeld onder Artikel 3.5 van de Wet Natuurbescherming.

Vleermuizen

De aanwezige ecochore¹ binnen het plangebied vormt naar verwachting zeer matig geschikt leefgebied voor vleermuizen. Door het lage aandeel opgaande beplanting binnen het plangebied, is er relatief weinig foerageermogelijkheid (windluwe omstandigheden met geschikt voedselaanbod (insecten)) binnen het erf rondom de schuren aanwezig. Ook de relatief geïsoleerde ligging (open landschap) ten opzichte van lijnvormige elementen, vormt een lagere trefkans van de meeste soorten vleermuizen. De beplantingen langs de Zuideropgaande, bestaande uit laanbeplanting, kavelgrensbeplantingen en aangrenzende tuinen, vormen een lijnvormige structuur in het landschap waardoor hier foeragerende en op route zijnde vleermuizen mogelijkwijs aan te treffen zijn.

De varkensstallen bieden nauwelijks geschikte verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen. De aangetroffen potentiële invliegopeningen waren voorzien van oud spinrag waardoor kan worden gesteld dat deze reeds lange tijd niet in gebruik zijn geweest. Schuur 1 bezit veel tocht door het op diverse plekken ontbreken van de nokvorst en enkele dakplaten. Schuur 2 is nog in gebruik als biggenschuur. Ervaring leert dat dergelijke in gebruik zijnde schuren zelden tot nooit in gebruik zijn door vleermuizen. Mogelijk is de sterke ammoniakgeur hiervoor de belangrijkste reden. Daarnaast ontbreekt rondom de schuren geleidende beplanting waardoor de schuren minder geschikt zijn. Er zijn dan ook geen sporen van vleermuizen als keutels, vetstrepen, prooiresten en dergelijke aangetroffen.

Doordat eveneens geen bomen met geschikte holten aanwezig zijn die zullen verdwijnen, zijn verblijfplaatsen van vleermuizen uit te sluiten.

De te behouden woning aan de wegzijde biedt daarentegen wel zeer geschikte mogelijkheden voor vleermuisverblijfplaatsen. Deze woning blijft echter behouden. Het slopen van de schuren zal echter redelijkerwijs geen significant negatief effect hebben op een eventueel aanwezige vleermuiskolonie in deze woning.

Literatuur

Verspreidingsatlassen van vleermuizen laten aanwezigheid van verschillende soorten in het kilometerhok zien: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, bruine grootovleermuis en rosse vleermuis.

3.5 Ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen beschermde soorten uit deze groep aangetroffen. Het plangebied is niet geschikt voor beschermde of Rode Lijstgenoteerde insectensoorten.

Binnen de planlocatie liggen geen ecotopen die beschermde ongewervelden een goede leefomgeving bieden. Het voorkomen van beschermde ongewervelden, als libellen, vliegend hert, gestreepte waterroofkever, platte schijfhoren en dergelijke, is derhalve uitgesloten.

---

¹ Een ecochore is een ruimtelijk begrensde ecologische eenheid, gekenmerkt door een inwendige heterogeniteit in een halfnatuurlijk of cultuurlandschap. Een ecochore bestaat uit een verzameling ecotopen; bijvoorbeeld de verschillende aan elkaar grenzende ecotopen op en rond een erf of binnen een specifiek landschapstype. Samen vormen deze ecotopen een gevarieerd landschap.

4. TOETSING SOORTENBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING

4.1 Algemeen

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. De soortenbescherming zoals in deze wetgeving is opgenomen, is de opvolger van de Flora- en faunawet uit 2002. In deze wetgeving is de bescherming van soorten opgenomen in drie artikelen:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5
- Artikel 3.10

Artikel 3.1 beschrijft de vogelsoorten zoals opgenomen in de Europese Vogelrichtlijn. Deze lijst omvat alle inheemse vogelsoorten. Verstoring of opzettelijke verontrusting van broedende vogels is niet toegestaan. Daarnaast zijn er enkele soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde broedlocaties of die afhankelijk zijn van specifieke locaties; deze locaties zijn jaarrond beschermd. Voor vogels is slechts ontheffing mogelijk voor belangen die betrekking hebben op bescherming van flora en fauna, veiligheid voor het vliegverkeer of volksgezondheid.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.5 betreffen soorten die zijn opgenomen in bijlage VI van de Europese Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I en het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de ingreep en het effect op beschermde soorten, kunnen nadere onderzoeken met toetsing aan de wetgeving noodzakelijk zijn. Bij eventuele negatieve effecten kan een ontheffing noodzakelijk zijn. De mogelijkheid voor ontheffing wordt getoetst aan de belangen zoals opgenomen in de Europese richtlijnen. Onder dit Artikel vallen bijvoorbeeld alle soorten vleermuizen die door de vermelding op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, Europese bescherming genieten. Soorten als bedoeld onder dit artikel worden in deze rapportage aangeduid als *strikt beschermde* soorten.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.10 zijn soorten van nationaal belang. Voor deze soorten geldt een iets milder beschermingsregime. Daarnaast zijn per provincie enkele soorten op de vrijstellingslijst geplaatst voor belangen als ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden of doelstelling, kunnen soorten binnen dit artikel zijn vrijgesteld van ontheffing of is nader onderzoek en ontheffing noodzakelijk.

Zie voor een uitgebreidere toelichting bijlage 2.

4.2 Flora

Binnen het onderzoeksgebied zijn tijdens de quickscan geen beschermde plantensoorten waargenomen. Van beschermde soorten zijn geen groeiplaatsen binnen het gebied te verwachten en ook niet bekend geworden in de literatuur. De locatie biedt geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde vaatplanten waardoor deze kunnen worden uitgesloten.

Aangezien beschermde soorten ontbreken is geen schade aan deze soorten te verwachten en is nader onderzoek of een ontheffing niet noodzakelijk.

4.3 (Broed)vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet Natuurbescherming. Ontheffing voor deze diergroep is in de meeste gevallen niet mogelijk.

Dit betekent dat het (opzettelijk) verstoren, verontrusten, doden en anderszins van vogels en nesten in beginsel niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het sterk aan te bevelen buiten het broedseizoen te starten met de werkzaamheden waardoor bij aanvang van het broedseizoen het verstoringseffect op vogels minimaal is.

Globaal kan worden gezegd dat de broedperiode, voor de mogelijk aanwezige soorten, ligt tussen 15 maart en 15 juli. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat indien broedende vogels in een andere periode van het jaar worden aangetroffen, hierbij zorgvuldig dient te worden omgegaan zodat verstoring van de broedende vogels wordt voorkomen.

Niet alle vogels maken jaarlijks een nieuw nest om te broeden. Een deel van de soorten gebruikt jaarlijks hetzelfde nest of dezelfde locatie om hun jongen groot te brengen. Ook zijn er soorten die jaarrond gebruik maken van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten geldt dat de nest- of verblijflocaties jaarrond beschermd zijn en dat inzichtelijk gemaakt moet worden welke gevolgen de werkzaamheden voor deze soorten hebben.

De provincie hanteert een lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn: 'Aangepaste lijst beschermde vogelnesten' - zie ook bijlage 2. De nestlocaties en vaste verblijfplaatsen van de hierin beschreven soorten zijn ook in perioden beschermd als er tijdelijk geen gebruik van de nestlocatie wordt gemaakt. De betreffende soorten zijn verdeeld in 5 categorieën.

Categorie 1-4 soorten

Op het erf zijn waarnemingen van huismussen gedaan in relatie tot de (te behouden) woning. In de te slopen schuren zijn broedlocaties van deze soort niet uit te sluiten. Broedlocaties van overige soorten uit categorie 1-4 zijn niet te verwachten.

Huismussen

Zoals aangegeven bieden de schuren enkele mogelijk geschikte broedlocaties voor huismussen. Doordat tijdens het quickscanonderzoek geen zekerheid hierover is verkregen, kunnen nestlocaties niet worden uitgesloten. Door de voorgenomen sloop zullen deze mogelijke locaties verloren gaan. Door de jaarronde beschermde status van dergelijke nestlocaties, is nader onderzoek binnen het broedseizoen van huismus noodzakelijk - zie tabel 2. Ten aanzien van het foerageergebied kan worden gesteld dat door de ligging in het buitengebied en het voornemen alleen de schuren te slopen, voldoende geschikt gebied behouden blijft. Hierdoor is ten aanzien van de foerageerfunctie van het gebied geen nadere afweging noodzakelijk.

Consequenties

Door de beschermde status van de huismus is het verwijderen van nestlocaties in beginsel niet toegestaan. Voor het wegnemen, zoals bij de sloop van de gebouwen, is mogelijk een ontheffing en/of zijn compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Om inzichtelijk te krijgen welk aantal nestlocaties verdwijnt en welke compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn, dient nader onderzoek naar huismus te worden uitgevoerd.

soortgroep	Aantal bezoeken	Tijdstip onderzoek	Type onderzoek	Periode van onderzoek
Huismus	2	ochtend/dag	Territoriumkartering	maart - juni

Tabel 2: overzicht aanvullend vogelonderzoeken

De aanvullende onderzoeken dienen volgens de door de Particulier Gegevensbeherende organisaties (PGO's) opgestelde protocollen voor de betreffende soortgroepen te worden uitgevoerd. De voorgestelde onderzoeksinspanning is op deze protocollen gebaseerd.

Categorie 5 soorten

In de schuren zijn enkele broedlocaties van soorten uit deze categorie niet uit te sluiten. De duurzame instandhouding van de meeste populaties van deze soorten zal echter niet in het geding zijn door de sloop van de stallen doordat in de directe omgeving diverse potentiële broedlocaties behouden blijven. Gezien de ligging op een erf en in het buitengebied, kan redelijkerwijs worden gesteld dat er eveneens voldoende foerageermogelijkheden in de directe omgeving behouden blijven waardoor populaties van soorten uit deze categorie geen negatieve gevolgen zullen ondervinden.

Ten aanzien van huismus is nader onderzoek noodzakelijk vóórdat de stallen gesloopt kunnen worden. Voor overige vogelsoorten is geen nader onderzoek noodzakelijk.

4.4 Herpetofauna en vissen

Binnen het plangebied zijn geen leefgebieden als voortplantings- of essentiële winterbiotopen van amfibieën, reptielen of vissen aanwezig. Enkele zwerfende algemene amfibieënsoorten als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, zijn vrijgesteld van ontheffing. Zwaar beschermde amfibieën, reptielen en vissen ontbreken binnen het plangebied.

Doordat zwaar beschermde soorten niet aanwezig zijn, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

4.5 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het onderzoek zijn enkele sporen aangetroffen van bruine rat. Naast de aangetroffen soort kunnen in het plangebied diverse soorten worden aangetroffen als: ware muizen, woelmuizen, spitsmuizen, egel, mol, konijn, haas en kleine marterachtigen. Deze (mogelijk) aanwezige soorten staan vermeld op de vrijstellingslijst van de provincie waardoor een vrijstelling geldt voor Ruimtelijke Ontwikkelingen en Ingrepen en geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk is. Voor de bruine rat geldt geen beschermingsregime krachtens de Wet Natuurbescherming.

Van de strikter beschermde soorten als steenmarter, das en eekhoorn zijn geen verblijfplaatsen binnen het plangebied aanwezig.

Kleine marterachtigen

De kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) staan vooralsnog vermeld op de vrijstellingslijst. Voor deze soorten zal de provincie nader (provinciebreed) onderzoek uitvoeren naar de gunstige staat van instandhouding waarna afhankelijk van de uitkomsten, de soorten al dan niet van de vrijstellingslijst zullen worden gehaald.

Voor de planlocatie kan worden gesteld dat het marginaal leefgebied betreft, al zijn de soorten niet uit te sluiten. Vooralsnog is nader onderzoek of afweging niet noodzakelijk.

Wel kan worden gesteld dat na de herinrichting van de locatie, het gebied redelijkerwijs geschikt blijft voor eventuele aanwezige kleine marters door de ligging in het buitengebied en de aanwezigheid en aanleg van tuinen en struwelen.

Steenmarter

Gezien het verspreidingsbeeld van steenmarters in de provincie Drenthe, ligt het in de verwachting dat het plangebied onderdeel vormt van een territorium van deze soort. Deze soort is beschermd conform artikel 3.10 Wet Natuurbescherming. Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat er geen verblijfplaats in de schuren aanwezig is.

Doordat het plangebied mogelijk onderdeel uitmaakt van een territorium en de potentiële geschiktheid van het plangebied met schuren met potentiële verblijfplaatsen, is vestiging van de soort binnen het plangebied goed mogelijk. Hierdoor kan bij langere leegstand alsnog een schuur als vaste verblijfplaats in gebruik worden genomen.

Steenmarters zijn hoofdzakelijk solitair levende dieren. Alleen vrouwtjes met jongen leven langere tijd gezamenlijk in een territorium. Binnen het territorium hebben deze dieren enkele verblijfplaatsen die met regelmaat worden gebruikt. Het verwijderen van een verblijfplaats kan daardoor een grote impact hebben op de leefwijze van het aanwezige dier. Het verwijderen van een vaste verblijfplaats is daardoor ontheffingsplichtig. Indien de locatie ten tijde van de sloop niet in gebruik is en/of er een alternatieve permanente verblijfplaats in de directe omgeving wordt gerealiseerd, is een ontheffing niet per definitie noodzakelijk. Om meer duidelijkheid hieromtrent te hebben, wordt geadviseerd bij langere leegstand dan 6 maanden na het uitgevoerde veldonderzoek, nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van een vaste verblijfplaats en de mogelijke functie hiervan. Dit onderzoek kan het gehele jaar worden uitgevoerd maar bij voorkeur in het voorjaar (maart-juli) in verband met aanwezigheid of het uitsluiten van een kraamverblijf.

Een deel van het biotoop zal ook veranderen, echter gezien de foerageeractieradius van deze soort, zal het aanpassen van het biotoop geen significant negatief effect hebben.

Aanwezigheid van overige *niet vrijgestelde* soorten, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Verblijfplaatsen van deze soorten zijn niet aanwezig binnen het plangebied.

Ten aanzien van steenmarter wordt geadviseerd bij leegstand van de schuren langer dan 6 maanden, aanvullend onderzoek uit te voeren doordat toekomstige bezetting niet kan worden uitgesloten.

Voor overige strikt beschermde soorten ontbreken vaste verblijfplaatsen waardoor er geen negatieve effecten te verwachten zijn. Hierdoor is voor overige soorten geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen

Door de voorgenomen ontwikkelingen zullen geen verblijfplaatsen verdwijnen en zullen geen grote negatieve ingrepen in foerageerkwaliteit of vliegroutes plaatsvinden. Hierdoor zullen vleermuizen in de directe omgeving geen negatieve effecten ondervinden van de ontwikkelingen.

Gezien het bovenstaande is geen nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk.

4.6 Ongewervelden

Het gebied is niet geschikt als voortplantings- en leefgebied voor beschermde en Rode lijstgenoteerde vlinders, libellen en overige insecten. Beschermde soorten zijn niet te verwachten aangezien de soorten van deze groepen veelal erg kritisch zijn op het biotoop.

Voor de groep ongewervelden zijn geen nadere maatregelen noodzakelijk.

5. CONCLUSIE

Op de planlocatie is een natuuronderzoek uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Aan de hand van de hierdoor verkregen gegevens, aangevuld met literatuuronderzoek, is een goed beeld ontstaan van de waarde van de planlocatie voor beschermde dier- en plantsoorten.

De voorgenomen ontwikkeling betreft het slopen van drie varkensstallen. Door de sloop ontstaat de mogelijkheid voor het realiseren van twee nieuwe woningen. Er wordt geen opgaande beplanting geroid.

Flora

Beschermde soorten ontbreken op de planlocatie waardoor geen schade aan deze soorten te verwachten is en geen nader onderzoek of een ontheffing noodzakelijk is.

Vogels

Ten aanzien van huismus is nader onderzoek noodzakelijk vóórdat de stallen gesloopt kunnen worden. Dit onderzoek dient bij voorkeur in de periode maart-juni te worden uitgevoerd. Voor overige vogelsoorten is geen nader onderzoek noodzakelijk.

Indien de fysieke werkzaamheden, zoals het slopen van de schuren, *binnen* het broedseizoen worden uitgevoerd (globaal genomen binnen de periode 15 maart-15 juli), kunnen maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat door de werkzaamheden broedende vogels worden verstoord of nesten worden vernield doordat enkele soorten als broedvogel niet zijn uit te sluiten. Dit dient door een ecooloog te worden beoordeeld.

Herpetofauna en vissen

Er zijn geen beschermde vissen, amfibieën en reptielen binnen het plangebied te verwachten. Hierdoor is voor deze soortgroepen geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Grondgebonden zoogdieren

Ten aanzien van steenmarter wordt geadviseerd bij leegstand van de schuren langer dan 6 maanden, aanvullend onderzoek uit te voeren doordat toekomstige bezetting niet kan worden uitgesloten.

Voor overige strikt beschermde soorten ontbreken vaste verblijfplaatsen waardoor er geen negatieve effecten te verwachten zijn. Hierdoor is voor overige soorten geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen

Voor vleermuizen is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Ongewervelden

Voor de groep ongewervelden zijn geen nadere maatregelen noodzakelijk.

Voordat de geplande sloopwerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd is nader onderzoek naar huismus noodzakelijk en wordt onderzoek naar steenmarter sterk geadviseerd indien de schuren langer dan 6 maanden leegstaan na het uitgevoerde quickscanonderzoek.

Onderzoek naar overige soortgroepen is niet noodzakelijk.

LITERATUUR

- www.natuurloket.nl
- www.minlnv.nl
- www.drenthe.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.ravon.nl
- www.floron.nl / rode lijst vaatplanten 2014.

- H. Limpens et al. 1997; Atlas van de Nederlandse Vleermuizen - Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij.
- Drs. E.J. Weeda et al. 2003; Nederlandse Ecologische Flora - Wilde planten en hun relaties. KNNV-uitgeverij.
- Sierdsema H. 1995. Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen. SBB-rapport 1995-1, SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. SBB/SOVON, Driebergen/Beek-Ubbergen.

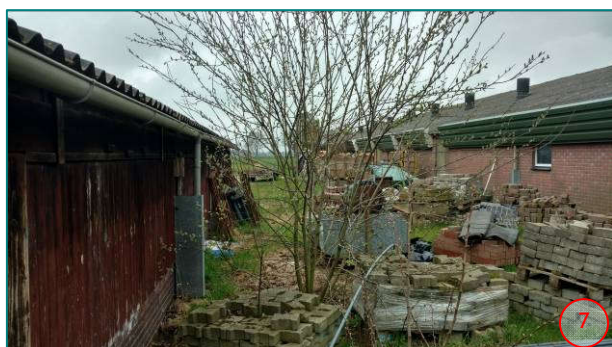
BIJLAGEN

Bijlage 1: Impressie plangebied

Bijlage 2: Toelichting Wet Natuurbescherming - soortenbescherming

BIJLAGE 2: IMPRESSIE PLANGEBIED

1. Schuur 1 met gedeeltelijk ontbrekende nokvorsten.
2. Achterzijde van het erf met zicht op de schuren.
3. Links de in gebruik zijnde varkensschuur (3) en de houten schuur (2).
4. Zuidezijde van schuur 1 met nog net zichtbaar een deel van de poel.
5. Schuur 3; in gebruik als werkplaats.
6. Schuur 2; in gebruik als biggenschuur.
7. Opslag van materiaal tussen schuur 2 en 3.

BIJLAGE 2: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn in principe verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de *intrinsieke waarde* van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen waarin van iedereen wordt geacht voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is vastgelegd in *Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming*.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten een zorgplicht. Deze is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
  - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
  - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
  - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de onderstaande artikelen met verbodsbepalingen van toepassing:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5 en 3.8 lid 5
- Artikel 3.10

§ 3.1 - Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 - lid 5

5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
  - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
  - b. zij is nodig:
    - i. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
    - ii. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
    - iii. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
    - iv. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
  - c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten - nationaal

Artikel 3.10

2. Overminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
3. Artikel 3.8 (ontheffingen voor soorten genoemd in Artikelen 3.5 *Red.*), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
  - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
  - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraaftplaatsen;
  - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
  - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
  - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
  - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
  - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
  - h. in het algemeen belang.
4. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Ontheffing en Vrijstellingsregeling

Wanneer beschermde soorten, zoals bedoeld onder Artikel 3.1, 3.5 en 3.10, voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door het bevoegd gezag. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de bepalingen in de Wet Natuurbescherming. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Wet Natuurbescherming.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd en dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. In de meeste gevallen zal dit de betreffende provincie zijn. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de betreffende Artikelen.

Elke provincie heeft een soortenlijst gepubliceerd waarin soorten, zoals bedoeld in Artikel 3.10, in die betreffende provincie zijn vrijgesteld voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud.

Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Wet Natuurbescherming beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Wet Natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 3.1. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 lid 2 jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

● Boomvalk	(<i>Falco subbuteo</i>)
● Buizerd	(<i>Buteo buteo</i>)
● Gierzwaluw	(<i>Apus apus</i>)
● Grote gele kwikstaart	(<i>Motacilla cinerea</i>)
● Havik	(<i>Accipiter gentilis</i>)
● Huismus	(<i>Passer domesticus</i>)
● Kerkuil	(<i>Tyto alba</i>)
● Oehoe	(<i>Bubo bubo</i>)
● Ooievaar	(<i>Ciconia ciconia</i>)
● Ransuil	(<i>Asio otus</i>)
● Roek	(<i>Corvus frugilegus</i>)
● Slechtvalk	(<i>Falco peregrinus</i>)
● Sperwer	(<i>Accipiter nisus</i>)
● Steenuil	(<i>Athene noctua</i>)
● Wespandief	(<i>Pernis apivorus</i>)
● Zwarte wouw	(<i>Milvus migrans</i>)

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet Natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere diersoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt. Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Wet Natuurbescherming: zie de brochure van het ministerie van Economische Zaken: "Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen" - 3 december 2016.